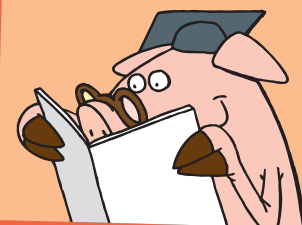

In individuele boxen verblijven de kalfjes tot ze ongeveer 3 maanden oud zijn.

LEESTEKST

op gelijk wel moment achterhalen waar een dier vandaan komt. Je kan het vergelijken met ons 'paspoort'. Dat heeft ook een nummer en geeft meer informatie over waar je woont, waar je geboren bent en wanneer.

Na de geboorte van het kalfje wordt het onmiddellijk bij de moeder weggenomen en apart gestald. Bij ons worden de kalfjes ondergebracht in een 'iglo'. Zo'n iglo is een klein wit hokje uit kunststof. Op sommige bedrijven blijven de kalfjes nog een tijdje bij de moeder, maar ik verkies om ze apart te huisvesten. Door ze te isoleren kan ik ze beter in het oog houden en ontdek ik sneller wanneer er iets fout is. Doordat de iglo's verplaatsbaar zijn kan ik ze gemakkelijk in de goede windrichting zetten of ze extra ontsmetten. In individuele boxen verblijven de kalfjes tot ze ongeveer 3 maanden oud zijn. Dan mogen ze samen in gemeenschappelijke boxen en in de zomer natuurlijk zoveel mogelijk in de weide. Als de stierkalveren 1 jaar oud zijn worden ze op stal gezet tot ze slachtrijp zijn.

Voeding is eveneens belangrijk. De eerste dagen geef ik de kalfjes biestmelk. Zo noemt men de eerste melk die de moeder na de geboorte aanmaakt. Die melk bevat veel voedingsstoffen die de kalfjes nodig hebben. Na enkele dagen schakel ik over op gewone melk of kunstmelk. Later krijgen ze vast voedsel om goed te groeien. En groeien, dat doen ze wel... gemiddeld zo'n 800 g per dag! Sommige stierkalfjes winnen vanaf hun 8ste levensmaand zelfs tot 1 kg per dag aan gewicht! Dat betekent dat na ongeveer 2 jaar de vaarzen al 600 kg wegen. Voor de vaarzen waar ik niet verder mee kweek, is dat hun slachtgewicht.

De meeste koeien blijven echter op de boerderij tot ze 3 kalfjes hebben geworpen. Bij het slachten is hun gewicht al opgelopen tot 800 kg. Het slachtgewicht van een stier varieert dan weer tussen de 650 en de 800 kg. Stieren worden immers al na een twintigtal maanden geslacht. Behalve deze die gebruikt worden om mee te fokken. Dat worden gewichtige heerschappen. Hun gewicht kan gemakkelijk de 1000 kg overschrijden.

O ja, ik had het over de voeding. Na een vier-tal maanden hoeven ze geen melk meer en staat uitsluitend ander voeder op het menu zoals kuilmaïs, kuilgras, een weinig korrels, hooi, stro en in de zomer gras. In de afmest-fase is het belangrijk om veel vlees te produceren. Daarom krijgen de dieren krachtvoer voorgeschoteld. Dat alles moet ervoor zorgen dat onze runderen veel en vooral mals vlees produceren.

Genoeg gepraat nu, het wordt tijd om de handen uit de mouwen te steken. Ik moet dringend kuilvoer halen en de koeien in de weide bijvoederen. Ze kijken uit naar ander voer dan gras. Jij lust waarschijnlijk ook wel eens iets anders dan boterhammen en aard-appelen, ...

WERKBLAD

1. Goed gelezen?

Wie is de zender in dit verhaal? _____

Wat weet je over de verteller?

Wie is de ontvanger?

Wat is de boodschap?

Noteer vijf sleutelwoorden uit dit verhaal. Zoek ze op in je woordenboek. Schrijf er de passende betekenis bij.

2. Kunstmatige... Dinges...

Waarvoor staat de afkorting KI in deze tekst?

Geef een andere benaming.

Waarom gebruikt men de term 'kunstmatig'?

Wil je meer weten hierover? Surf dan naar www.grasspriet.be. Zoek daar in de grasspriet over koeien de tekst 'Hebben koeien een pink?'. Dan kun je vast en zeker onderstaande vragen beantwoorden.

Hoe worden de zadjes in het KI-station bewaard?

Waarmee houdt de veeboer rekening wanneer hij een bepaalde stier kiest?

3. Hoelang leven dikbillen?

In de tekst staan heel wat gegevens waardoor je het antwoord op deze vraag zelf kan berekenen. Bereken zelf hoe oud het vleesvee volgens de tekst wordt. Zoek dit op voor een kalf, een vaars en een stier.

Welke gegevens uit de tekst heb ik nodig?

Hoe ga ik te werk?

KALFVLEES
kalf

LEEFTIJD	GEWICHT
Geboorte	
1 maand	
2 maand	
3 maand	
4 maand	
...	

RUNDVLEES
vaars

LEEFTIJD	GEWICHT
Geboorte	
1 maand	
2 maand	
3 maand	
4 maand	
...	

RUNDVLEES
stier

LEEFTIJD	GEWICHT
Geboorte	
1 maand	
2 maand	
3 maand	
4 maand	
...	

Wat heb ik gevonden?

WERKBLAD

4. Van kalf tot volwassen dier

Kalfjes en volwassen dieren eten en drinken niet hetzelfde. Noteer bij elk stadium van de ontwikkeling wat het dier eet.

Stadium van ontwikkeling *Wat eet of drinkt het dier?*

pasgeboren kalf _____

enkele dagen na de geboorte _____

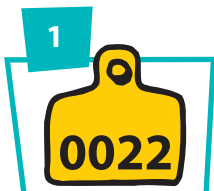
vier maanden oud kalf _____

afmestfase – volwassen dier _____

5. Vaktermen

Schrijf het passende cijfer bij de verklaring onderaan

1
identificatie-
nummer

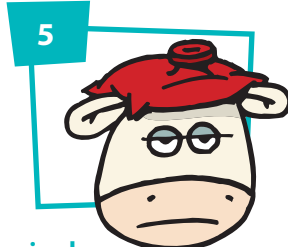
2
krachtvoer

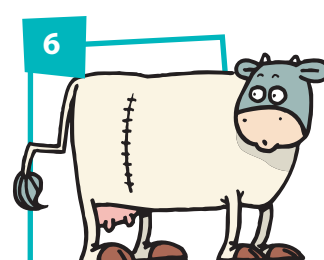
3
iglo

4
Sanitel

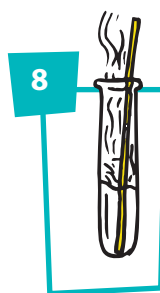
5
isoleren

6
een keizersnede

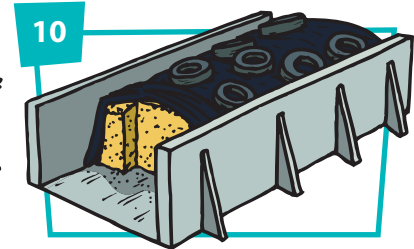
7
biestmelk

8
kunstmatige
inseminatie

9
gras

10
kuilvoer

- een hokje van kunststof waar 1 kalfje in kan
- registratiesysteem dat de gegevens van elk rund in België bijhoudt
- om veel & mals vlees te krijgen
- bevruchting met hulp van de veearts of veehouder
- ingekuild groenvoer zoals maïs, pulp of gras
- operatieve ingreep om een jong dat niet langs natuurlijke weg kan geboren worden, ter wereld te brengen
- het ene dier van het andere afzonderen
- bevat veel voedingsstoffen om te groeien net na de geboorte
- zorgt ervoor dat we de afkomst van de koe kennen
- zomervoedsel voor de koeien

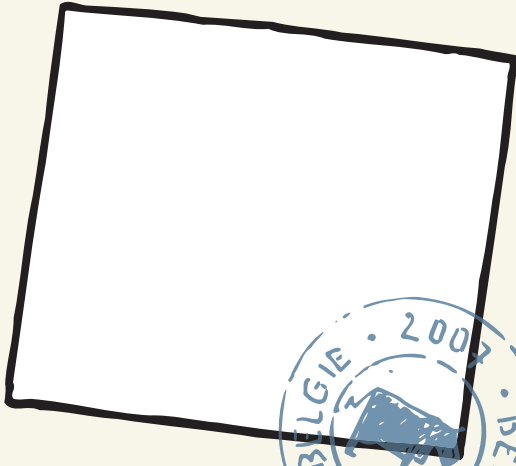

6. Identiteitskaart alsjeblijf

Als je de tekst goed gelezen hebt, kan je deze identiteitskaart gemakkelijk invullen.

Identiteitskaart

Teken of kleef hier de pasfoto van de koe uit de tekst

Naam:

Ras:

Draagtijd moeder:

Geboortegewicht:

Aantal broers/zussen bij de geboorte:

Verblijfplaats bij de geboorte:

Verblijfplaats na 4 maanden:

Voedsel bij de geboorte:

Voedsel na enkele dagen:

Voedsel na 4 maanden:

Voedsel bij het afmesten:

Gewicht slachtrijpe kalveren:

Gewicht slachtrijpe koeien:

Gewicht slachtrijpe stieren:

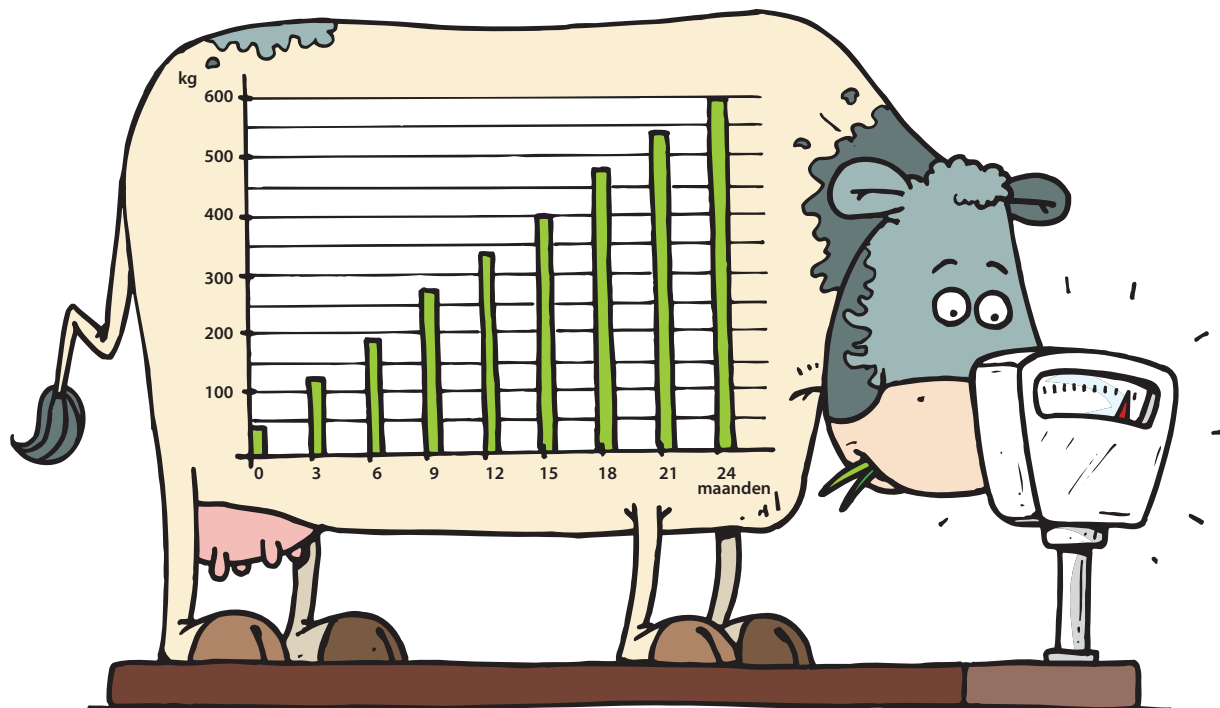

7. Het gewicht in de lift...

Op onderstaande grafiek lees je af hoeveel een vrouwelijk dikbilrund weegt vanaf de geboorte tot 24 maanden.

Optimale groeiprestaties van vrouwelijk Witblauw vee

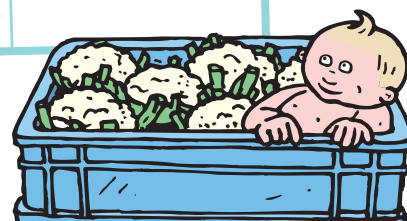
Lees de grafiek correct af en vul onderstaande tabel correct aan.
 Vraag thuis na of jouw boekje van Kind & Gezin ergens in een lade ligt.
 Nu kan je onderstaande curve met jouw gewicht, sinds je geboorte tot je 2 jaar, aanvullen.

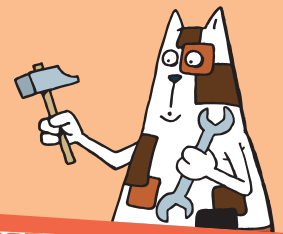
Optimale groeiprestaties van vrouwelijk Witblauw vee

geboorte	gewicht
3 maand	
6 maand	
9 maanden	
12 maanden (= <input type="text"/> jaar)	
15 maanden	
18 maanden	
21 maanden	
24 maanden (= <input type="text"/> jaar)	

Gewichtscurve van mezelf

geboorte	gewicht
3 maand	
6 maand	
9 maanden	
12 maanden (= <input type="text"/> jaar)	
15 maanden	
18 maanden	
21 maanden	
24 maanden (= <input type="text"/> jaar)	

DOE-ACTIVITEITEN

1. Van dikbilkalf tot dikbilko

Zoek foto's van verschillende fasen in de ontwikkeling van een vleesrund. Schrijf er de leeftijd en het gewicht bij. Noteer die gegevens op een levenslijn van het dier. Noteer de belangrijkste veranderingen die je vaststelt. Schrijf bij elke foto welk voedsel de veeboer nu geeft.

Tip: Ga op bezoek bij een kweker van vleesvee in de buurt. Neem een digitaal foto toestel mee. Misschien tref je bij hem in de stal of in de weide het nodige fotomateriaal aan!

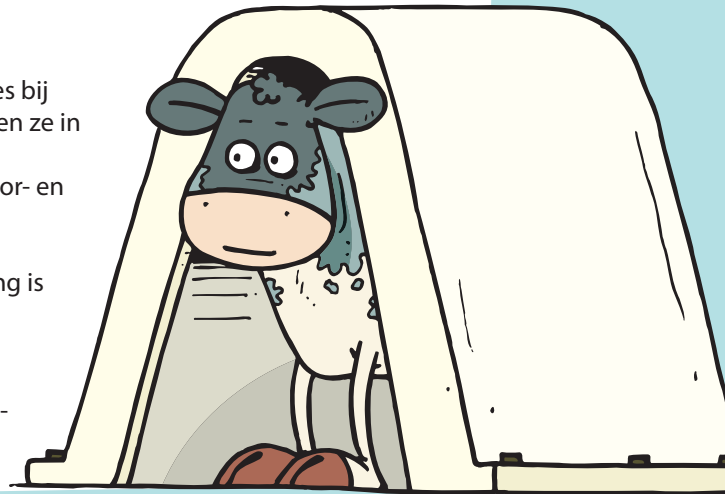
2. Ik wil mijn mama!

Sommige vleesveehouders laten de pasgeboren kalfjes bij hun mama. Anderen halen ze bij mama weg en stoppen ze in afzonderlijke hokken.

Van welke werkwijze ben jij voorstander? Schrijf de voor- en nadelen op.

Ga de discussie aan met iemand die een andere mening is toegedaan.

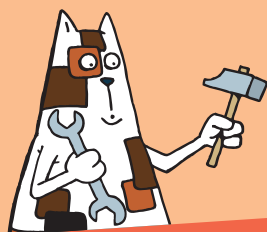
Stel eerst een aantal regels op waaraan beide partijen zich moeten houden om een zinvolle en goede discussie te krijgen.

3. Oormerken

In de loop van de eerste week na de geboorte krijgt elk kalf een paar gelijke oormerken. Alle landbouwdieren dragen een oormerk zowel in het linker- als het rechteroor. Het is een hulpmiddel voor het SANITEL-identificatiesysteem dat vanaf 1990 wordt toegepast. Zo kan men de hele levensloop van een rund volgen, van geboorte tot op het bord. Op die manier kan men eveneens de afkomst van zieke dieren, de gebruiker van ongewenste preparaten of de bron van besmettingen opsporen.

DOE-ACTIVITEITEN

Doe-opdracht langs een weide met koeien:

De leerkracht heeft het over de oormerken: het eigenlijke paspoort van de koe die alle geheimen ontsluit van de herkomst van de koe, welke ziektes ze kreeg, ...

Opdracht 1

Bekijk de koeien in de wei en kies er één uit. Geef ze een naam.

Vul op het blanco oormerk de juiste letter- en cijfercombinaties in die je ziet op het oormerk van 'jouw' koe. Indien de koe té ver af staat gebruik je een verrekijker.

Vul nu verder in:

Land van herkomst: _____

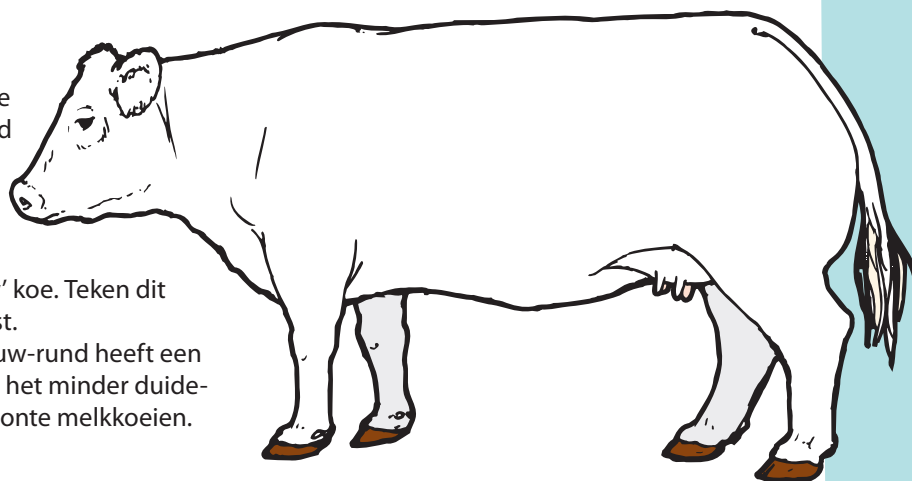
Provincie: _____

Identificatienummer/werknummer: _____

Opdracht 2

Vroeger identificeerde men een koe wel eens aan de hand van het vlekkenpatroon. Dat patroon is voor elke koe anders, net zoals onze vingerafdruk. Bekijk nu aandachtig het vlekkenpatroon op de vacht van 'jouw' koe. Teken dit nauwkeurig na op de koe hiernaast.

Ter info: ook het Witblauw-rund heeft een vlekkenpatroon, zij het minder duidelijk dan de zwartbonte melkkoeien.

Opdracht 3

Nu met woorden.

Beeld je in dat je op de veemarkt 'jouw' koe wilt verkopen. Je wilt haar aanprijzen door alle kwaliteiten in de aandacht te brengen van mogelijke kopers. Gebruik alle gegevens die je kent (bv. via haar oormerk) en breid die uit met observaties die je zelf deed. Ga dus op zoek naar typische kenmerken. Bekijk kop, ogen (kleur, vorm), gespierde billen, staart, ...

Doe-opdracht in de stal:

Vraag aan de boer enkele sanitaire vignetten (of kopieën ervan) van de runderen in zijn stal. Ga nu op zoek naar het dier dat past bij het paspoort dat je kreeg.

Enkele mogelijke vragen:

Hoe heet deze koe/dit rund?

Hoe ontdekte je dat het om dit rund ging? Welke info van het paspoort liet je tot deze keuze komen?

Welke extra informatie krijg je via dit paspoort in vergelijking met het oormerk?

Vragen voor de boer:

Waarvoor dient het sanitair vignet?

En het vertrekluik?

Wie vult dit in bij vertrek als het rund het bedrijf verlaat?

